

641030 ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Γαλλικής γλώσσας και φιλολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	641030	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Δ΄, ΣΤ΄, Η΄
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Μορφολογία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ		ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
	3		5
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ειδικού υποβάθρου (ΜΥΕ)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	64761		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Γαλλική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.uoa.gr/modules/document/?course=FRL336		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
Το μάθημα αποτελεί συνέχεια του εισαγωγικού μαθήματος Εισαγωγή στη θεωρητική γλωσσολογία, εμβαθύνοντας στο γλωσσικό επίπεδο της μορφολογίας. Στο πρώτο μέρος του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες, με βάση τις βασικές αρχές, έννοιες και μεθόδους έρευνας της επιστήμης της γλωσσολογίας, τις οποίες μελέτησαν στο εισαγωγικό μάθημα, εμβαθύνουν σε έννοιες που άπτονται της μορφολογίας. Στο δεύτερο μέρος του μαθήματος παρουσιάζονται οι μηχανισμοί της παραγωγής και της σύνθεσης των λέξεων της γαλλικής γλώσσας, σε επίπεδο συγχρονικής μελέτης.. Γίνεται αντιπαραβολή με την αντίστοιχη ανάλυση σε επίπεδο διαχρονικής μελέτης της γαλλικής, προκειμένου να εμπεδωθούν οι διαφορές. Παρουσιάζονται αναλυτικά οι κανόνες κατάτμησης των μορφημάτων που απαρτίζουν τις λέξεις, με διάκριση προθημάτων, επιθημάτων και λόγιων/δημωδών μορφών. Κατά τη διάρκεια των παραδόσεων οι φοιτητές και οι φοιτήτριες εξασκούνται στην αναγνώριση των μορφημάτων, στην ετικετοποίησή τους και στους κανόνες βάσει των οποίων δημιουργούνται οι λέξεις. Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες: • Έχουν αποδεδειγμένη γνώση και κατανόηση των βασικών αρχών που διέπουν το πεδίο της μορφολογίας, όπως περιγράφονται στο περιεχόμενο του μαθήματος. Η γνώση αυτή στηρίζεται στα εγχειρίδια που διανέμονται και στην πολλαπλή βιβλιογραφία που προτείνεται. • Είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τα μορφήματα που ανήκουν στο σύγχρονο λεξιλόγιο της Γαλλικής και να αναγνωρίζουν την εσωτερική δομή των λέξεων της γαλλικής. • Είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τα διάφορα είδη μορφημάτων. • Έχουν επίγνωση της σύνδεσης της μορφολογίας με τις γενικές αρχές της γλωσσολογίας και με τα πεδία της σύνταξης και της σημασιολογίας. • Είναι σε θέση να χρησιμοποιούν τη γνώση που απέκτησαν για να αναλύσουν οποιασδήποτε λέξη της Γαλλικής, εντοπίζοντας τα συστατικά που την αποτελούν και τους κανόνες βάσει των οποίων δημιουργήθηκε. • Είναι σε θέση να εφαρμόζουν τις γνώσεις και την κατανόηση που απέκτησαν σε περιβάλλοντα γλωσσικής εκμάθησης, λογοτεχνικής παραγωγής, μετάφρασης και διερμηνείας, δεδομένου ότι αντιλαμβάνονται τον τρόπο λειτουργίας των λέξεων σε επίπεδο μορφής. • Έχουν την ικανότητα να συγκεντρώνουν και να ερμηνεύουν συναφή στοιχεία για να διαμορφώνουν κρίσεις που περιλαμβάνουν προβληματισμό σε ζητήματα που άπτονται της μορφολογίας. • Είναι σε θέση να κοινοποιούν πληροφορίες, ιδέες, προβλήματα και λύσεις τόσο σε ειδικευμένο όσο και σε μη-εξειδικευμένο κοινό.

- Έχουν αναπτύξει εκείνες τις δεξιότητες απόκτησης γνώσεων, που τους χρειάζονται για να συνεχίσουν σε περαιτέρω σπουδές με μεγάλο βαθμό αυτονομίας.

Γενικές Ικανότητες

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναμένεται:

- Να διαθέτουν προχωρημένες γνώσεις στο πεδίο της γλωσσολογίας, με έμφαση σε γνώσεις που άπτονται της μορφολογίας της γαλλικής γλώσσας, οι οποίες συνεπάγονται κριτική κατανόηση θεωριών και αρχών.
- Να είναι σε θέση να αναζητούν, αναλύουν και συνθέτουν δεδομένα και πληροφορίες σχετικά με γλωσσολογικά θέματα και ειδικότερα σε επίπεδο μορφολογικής ανάλυσης της Γαλλικής με τη χρήση των απαραίτητων τεχνολογιών.
- Να αναγνωρίζουν, να αναλύουν και να διακρίνουν τους μηχανισμούς παραγωγής και σύνθεσης της Γαλλικής, κάνοντας κατάτμηση των λέξεων σε μορφήματα.
- Να έχουν κατανοήσει τη δομή των λέξεων και τη διάκριση των μορφημάτων που συντελούν στη δημιουργία των λέξεων της Γαλλικής.
- Να έχουν προαγάγει την ελεύθερη, κριτική, δημιουργική, επαγωγική σκέψη.
- Να κατανοούν τη δομή του γαλλικού λεξιλογίου σε συνάρτηση με μορφοσυντακτικούς και σημασιολογικούς κανόνες, ελέγχοντάς τους με επιστημονικά-τυπικά κριτήρια και επιχειρήματα.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το αντικείμενο του μαθήματος είναι η ανάλυση των λέξεων της Γαλλικής.

Εξετάζονται βασικές γλωσσολογικές έννοιες που άπτονται του επιπέδου της μορφολογίας, όπως αυτές του γλωσσικού σημείου, της κατανομής, των παραδειγματικών και συνταγματικών σχέσεων, της διάκρισης μεταξύ διαχρονικής και συγχρονικής περιγραφής. Πιο συγκεκριμένα, αναλύεται η διαφορά που υφίσταται ανάμεσα στη διαχρονική και συγχρονική μελέτη της Γαλλικής σε επίπεδο μορφολογικής ανάλυσης, μέσω χαρακτηριστικών παραδειγμάτων. Δίνεται έμφαση στη συγχρονική μελέτη της Γαλλικής, εντοπίζονται οι δυσκολίες ορισμού της παραδοσιακής έννοιας της «λέξης», καθώς και οι διαφορές μεταξύ ενός κοινού λεξικού και ενός «γλωσσολογικού»/ νοητικού λεξικού. Παρουσιάζονται οι βασικές έννοιες, καθώς και τα προβλήματα της μορφολογικής ανάλυσης: μόρφημα, αλλόμορφα, θέμα, πρόσφυμα, λόγιες/δημώδεις μορφές, μορφολογικοί κανόνες, παραγωγικότητα, νεολογισμοί. Με παραδείγματα και πρακτική εξάσκηση αναλύονται οι διαδικασίες κατάτμησης των λέξεων σε μορφήματα, καθώς και οι μηχανισμοί της παραγωγής και της σύνθεσης της γαλλικής λέξης.

Το μάθημα περιλαμβάνει τις εξής ενότητες:

- Μορφολογία: μελέτη της μορφής της λέξης. Ορισμός της έννοιας «λέξη». Διάκριση μεταξύ απλών και κατασκευασμένων λέξεων.
- Ορισμός μορφημάτων και ανάλυση των κανόνων κατάτμησης της λέξης στα μορφήματα από τα οποία αποτελείται.
- Επεξήγηση των όρων *πρόθημα*, *επίθημα*, *πρόσφυμα* και αναγνώρισή τους σε συγκεκριμένα παραδείγματα.
- Ανάλυση μηχανισμών παραγωγής και σύνθεσης λέξεων στη Γαλλική.
- Γραφική αναπαράσταση της διαδικασίας παραγωγής λέξεων.
- Αναφορά σε περιορισμούς κατάτμησης σε επίπεδο συγχρονίας, σε αντιδιαστολή προς το επίπεδο της διαχρονίας.
- Αλλόμορφα, αποκοπή, επιθηματοποίηση, προθηματοποίηση, σύνθεση, παραγωγή, ακρώνυμα, αρκτικόλεξα, *mot-valises*.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	• Προβολή διαφανειών (Power-point) • Πλατφόρμα e-class • Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις-Ασκήσεις	39

	Μελέτη βιβλιογραφίας	40
	Φροντιστήριο	13
	Προετοιμασία για τελική εξέταση	33
	Σύνολο μαθήματος	125
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Γλώσσα αξιολόγησης: Γαλλική Μέθοδοι αξιολόγησης: Τελική γραπτή ή προφορική εξέταση που περιλαμβάνει: • Ερωτήσεις σύντομης απάντησης και • Επίλυση προβλημάτων-ασκήσεων. Τα κριτήρια αξιολόγησης παρουσιάζονται και αναλύονται στους φοιτητές κατά την έναρξη του εξαμήνου. Στο τελευταίο μάθημα γίνεται ενδεικτική επίλυση-απάντηση παλαιότερων θεμάτων.	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Apothéloz D. (2002) *La construction du lexique français*, Paris, Ohpays.

De Saussure, F., (1916) *Cours de linguistique générale*, Paris, Payot, 1988.

Dubois, J., Giacomo, M., Guespin, L., Marcellesi, C., Marcellesi, J-B., Mével, J-P. (1994) *Dictionnaire de linguistique et des sciences du langage*, Paris, Larousse.

Gardes-Tamine, J., (1990) *La grammaire*, T. 1., Phonologie, morphologie, lexicologie, Paris, A. Colin. (chap. 2).

Gruaz, C. (1988) *La dérivation suffixale en français contemporain*. Publications de l'Université de Rouen.

Lehman, A., F. Martin-Berthet, (1998) *Introduction à la lexicologie: Sémantique et morphologie*, Paris, Dunod.

Mitterand, H., (1963) *Les mots français*, Presses Universitaires de France (Que sais-je?), 1996.

Monneret P. (1999) *Exercices de linguistique*, Paris, Presses Universitaires de France.

Mortureux M.-F. (1998) *La lexicologie entre langue et discours*, Paris, SEDES.

Niklas-Salminen A. (1997) *La lexicologie*, Paris, A. Colin.

Παπαδοπούλου Δ., & Α. Ρεβυθιάδου (επιμ.) (2023). *Εισαγωγή στη Μορφολογία – Θεωρία και πειραματικές εφαρμογές*, Θεσσαλονίκη, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών Μ. Τριανταφυλλίδης.

Ralli A. (1995) *Éléments de linguistique théorique: Morphologie du français*, Athènes.

Ράλλη Α. (2022). *Μορφολογία*, Αθήνα, Πατάκης.

Riegel M., J.-C. Pellat, R. Rioul (1994) *Grammaire méthodique du français*, Paris, Presses Universitaires de France, 1996.

Walter H. (1988) *Le français dans tous les sens*, Paris, Robert Laffont.

Walter H. (1998) *Le français d'ici, de là, de là-bas*, Paris, JC Lattès.

Wise H. (1997) *The Vocabulary of Modern French: Origins, Structure and Function*, London, Routledge.